

Aan de Minister van Economische Zaken

Akkoord.

nota
TER ADVISERING

Nota EU Space Act

Parafenroute

[Redacted signature area]

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Innovatie en Kennis

Auteur

[Redacted author name]

Datum

11 augustus 2025

Kenmerk

DGBI-I&K / 100533037

RT 0000113260

Kopie aan

[Redacted recipient name]

Bijlage(n)

Aanleiding

Op 25 juni 2025 publiceerde de Europese Commissie het EU-ruimtevaartpakket met daarin de mededeling *A Vision for the European Space Economy* en het voorstel voor een *EU Space Act*. Bijgevoegd BNC-fiche gaat in op het voorstel voor de EU Space Act. Het BNC-fiche zal op 20 augustus worden besproken in het interdepartementale BNC-overleg en op 26 augustus in de CoCo. Op 29 augustus ligt het fiche ter goedkeuring voor in de Ministerraad waarna het naar het parlement zal worden verstuurd.

Advies

U wordt geadviseerd in te stemmen met het BNC-fiche voorafgaand aan de CoCo van 26 aug.

Kernpunten

- De Europese Commissie stelt voor om één gemeenschappelijk juridisch kader voor ruimtevaartactiviteiten in te voeren voor alle lidstaten. Het doel van het voorstel is om verschillen tussen nationale stelsels te verminderen, en om de veiligheid, weerbaarheid en duurzaamheid van ruimtevaartactiviteiten in de Unie te bevorderen.
- Het kabinet erkent de noodzaak en onderschrijft dit doel van het voorstel. Het bevorderen van de rechtszekerheid op bovenstaande gebieden is belangrijk gezien de toename van commerciële activiteiten, het groeiende aantal ruimteobjecten en het grensoverschrijdende karakter van de sector.
- Het kabinet is echter kritisch op de juridische grondslag en vindt dat de Europese Commissie onvoldoende aantoont waar het huidige stelsel tekortschiet. Meerdere onderdelen van het voorstel worden op nationaal niveau al ingevuld binnen de kaders van het bestaande internationale en daaruit voortvloeiende nationale ruimterecht. Dit kan leiden tot een onnodige verschuiving van bevoegdheden van lidstaten naar de EU.
- Zo introduceert het voorstel een systeem waarbij een vergunning die door één lidstaat wordt verleend, automatisch in de hele EU geldig is. Dit werkt *forum shopping* in de hand, waarbij de keuze voor het land van vestiging afhangt van de minst strenge eisen voor toetreding tot de Europese markt, om vervolgens in een land naar keuze te kunnen opereren. Dit creëert ongelijke concurrentie en werkt juist de beoogde harmonisatie tegen.

Ontvangen BBR

Daarnaast beperkt het de nationale beleidsruimte om voorwaarden te stellen voor toetreding tot de eigen ruimtevaartmarkt.

- Het voorstel kan verder leiden tot dubbele verplichtingen naast bestaande nationale en internationale regels. Dit brengt extra regeldruk en kosten met zich mee, wat vooral zwaar kan wegen voor het mkb en kennisinstellingen.
- Veel van deze aandachtspunten worden door meerdere gelijkgestemde lidstaten gedeeld, waardoor er naar verwachting steun bestaat om deze onderdelen in de onderhandelingen aan te passen. Het kabinet zal zich er in elk geval voor inzetten de lasten die uit deze onderdelen voortvloeien zoveel mogelijk te beperken.

Toelichting

Juridische beoordeling

- De Commissie beroept zich op de interne-marktbepaling als rechtsgrondslag, maar onderbouwt onvoldoende welke concrete belemmeringen voor de interne markt met het voorstel worden opgelost. Het kabinet vraagt om een nadere motivering en duidelijke bewijsvoering van de vermeende marktverstoringen.
- De Commissie stelt dat fragmentatie van nationale wetgeving, het ontbreken van uniforme veiligheids- en duurzaamheidsnormen en het gebrek aan een geharmoniseerde aanpak voor het meten van milieueffecten de werking van de interne markt belemmeren. Het kabinet erkent dat samenwerking en gemeenschappelijke minimumnormen voordelen kunnen bieden voor de interne markt en voor het veilig en verantwoord gebruik van de ruimte.
- Het kabinet vindt echter dat de Commissie onvoldoende aantoont dat de verschillen tussen nationale stelsels daadwerkelijk leiden tot significante belemmeringen voor markttoegang of grensoverschrijdende operaties. In lijn met het subsidiariteitsbeginsel zal het kabinet in de onderhandelingen benadrukken dat Europese regels alleen gerechtvaardigd zijn waar zij aantoonbaar nodig zijn om grensoverschrijdende problemen in de interne markt op te lossen.
- Verder zijn er onduidelijkheden over de verhouding tot bestaande nationale wetgeving, zoals de Wet ruimtevaartactiviteiten, en internationale verplichtingen, waaronder VN-ruimteverdragen. De combinatie van wederzijdse erkenning van vergunningen en de mogelijkheid voor aanvullende nationale eisen roept vragen op over uitvoerbaarheid, rechtszekerheid en het risico op verplaatsing van activiteiten naar lidstaten met minder strenge regels.
- Dit betekent in de praktijk dat, hoewel lidstaten formeel aanvullende eisen mogen stellen, deze moeilijk afdwingbaar zijn omdat operatoren ervoor kunnen kiezen om een vergunning in een andere lidstaat te verkrijgen en daarmee toch toegang krijgen tot de gehele EU-markt. Dit kan leiden tot zogenoemd 'forum shopping' en beperkt daarmee feitelijk de nationale beleidsruimte. Het kabinet stelt in het BNC-fiche dan ook dat het voorstel op dit punt verder gaat dan noodzakelijk om het gestelde doel te bereiken.
- Het kabinet vindt verder dat de uitzondering voor militaire en nationale veiligheidsactiviteiten te beperkt is en zal zich inzetten voor een duidelijke afbakening waarbij nationale veiligheid en defensie geheel buiten het toepassingsbereik blijven.
- Elementen die neigen naar een "Buy European"-benadering dienen voldoende uitzonderingsmogelijkheden te bevatten, zodat markttoegang en internationale samenwerking niet onnodig worden beperkt.
- Daarnaast vindt het kabinet dat de Commissie onvoldoende heeft onderbouwd waarom er een lex specialist nodig is voor regels met betrekking tot digitale weerbaarheid, ten opzichte van bestaande horizontale kaders zoals de NIS2- en CER-richtlijn, en benadrukt dat doublures moeten worden vermeden.

- Tot slot kent de Commissie met het voorstel zichzelf verschillende bevoegdheden toe via uitvoeringshandelingen en gedelegeerde handelingen, om onder andere technische en operationele eisen vast te stellen en aan te passen. Het kabinet vindt dit in beginsel mogelijk en wenselijk voor niet-essentiële onderdelen, maar wil duidelijke afbakening, proportionaliteit en aansluiting bij bestaande kaders. Lidstaten moeten hierbij voldoende worden betrokken, de lasten voor mkb en kennisinstellingen moeten beperkt blijven en vertrouwelijke bedrijfsinformatie moet goed worden beschermd.

Uitvoerbaarheid, financiële gevolgen en regeldruk

- Het kabinet ziet ook risico's voor de uitvoerbaarheid en samenhang met bestaande kaders. De Wet ruimtevaartactiviteiten geeft uitvoering aan internationale verplichtingen uit onder meer het VN-Ruimteverdrag, het Registratieverdrag en het Aansprakelijkheidsverdrag, en bevat al eisen op het gebied van veiligheid, duurzaamheid en toezicht. Het is onduidelijk hoe de voorgestelde Europese vergunningen, registratieverplichtingen en technische normen zich verhouden tot deze bestaande nationale en internationale verplichtingen.
- Financieel betekent het voorstel dat nationale bevoegde autoriteiten nieuwe taken moeten uitvoeren, zoals het beoordelen van extra technische eisen, het verwerken van milieuverklaringen en het afgeven van certificaten. Voor bedrijven, met name kleinere marktdeelnemers en kennisinstellingen, kan het voldoen aan de nieuwe verplichtingen leiden tot hogere kosten en extra administratieve lasten.
- De wederzijdse erkenning van vergunningen kan de markttoegang verbeteren, maar de mogelijkheid voor lidstaten om aanvullende eisen te stellen kan leiden tot ongelijke concurrentievoorwaarden en verplaatsing van activiteiten naar lidstaten met minder strenge regels. Het kabinet zal zich daarom inzetten voor een duidelijke afbakening van de reikwijdte van de verordening, voor het waarborgen van nationale bevoegdheden waar passend, en voor het beperken van regeldruk en overlap met bestaande Europese en internationale verplichtingen.